

בתקופת בית המקדש השני אנו מוצאים כמה עדויות לקיום מצוות השמיטה: נטישת האדמה והפקרתה. עדויות אלו מספרות לא רק על המצווה עצמה, אלא גם על האתגרים שעמם התמודדו אותם יהודים שביקשו להחזיק במצווה זו: בספרו של ההיסטוריון יוספוס פלביוס מתואר כיצד ביקשו היהודים מאלכסנדר הגדול פטור ממסים בשנת השמיטה; בספר המקבים מתואר מקרה שבו בשל שנת שמיטה נאלצו הלוחמים לסגת לאחור, כיוון שהם כמעט וגוועו ברעב.

**וְשֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְרַע אֶת אֶרְצְךָ וְאִסַּפְתָּ אֶת תְּבוּאָתָהּ.
וְהִשְׁבִּיעַת תְּשֻׁמְתָּהּ וְנִטְשָׁתָהּ,
וְאָכְלוּ אֲבִינֵי עַמְּךָ, וְיִתְּרָם תֹּאכַל חֵיט הַשָּׂדֶה;
כֵּן תַּעֲשֶׂה לְכַרְמְךָ לְדִיתְךָ.**
(שמות כג, י-יא)

משמיטה למעשה

עד כמה אתם מוכנים 'לשמוט'?

אחותכם הקטנה מבקשת מכם לשחק ב'טאבלט'
החדש שקיבלתם ליום ההולדת מסבא ומסבתא.
האם תשמוטו ותיתנו לה?

תלמידים מהכיתות הנמוכות יותר בבית הספר,
מבקשים מכם, באופן חד פעמי לוותר על מגרש
הכדורגל בהפסקה, כדי שהם יוכלו להתאמן
לטורניר. האם תשמוטו ותתנו להם?

כברתם לבית חדש וההורים מבקשים משניים
מהילדים, ואתה ביניהם, לחלוק חדר אחד, ואילו
אחיכם יקבל חדר פרטי.
האם תשמוטו את החדר הפרטי?

- מה צריך לעשות האדם בשביעית?
- כיצד אתם מבינים את הפועל: "תשמטנה"? ואת הפועל: "ונטשתה"?
- מה נכלל ב'נטשה' זו לדעתכם?
- מה לדעתכם המטרה של שנת השמיטה? מה התכלית שלה?
- דמיינו את עצמכם בתור חקלאים, האם הייתם מצליחים שנה אחת 'לשמוט' את אדמתכם? האם דבר זה הוגן בעיניכם? הסבירו.
- תנו דוגמאות מהחיים שלכם, שבהן אתם יכולים 'לשמוט' דבר מה. האם זהו מעשה פשוט עבורכם? מדוע?

האזינו לשירו של מאיר אריאל:
'שדות גולדברג' ('ילדתי שלי אל תלכי לבדך')
מהו ה"שדה המזוהב" שעליו מדבר מאיר אריאל בשירו: 'ילדתי שלי אל תלכי לבדך בשדה המזוהב'?

מדוע קורא מאיר אריאל שלא ללכת לבד "בשדה המזוהב"?

כיצד שירו של מאיר אריאל יכול להתכתב עם הפסוקים המתארים את מצוות השמיטה?